

DRABINA (58) *sb f*

Oba a jasne.

sg N drabina (9). ◇ G drabiny (7). ◇ A drabinę (12). ◇ I drabiną (6). ◇ L drabinie (6). ◇ pl N drabiny (1). ◇ G drabin (2). ◇ A drabiny (9). ◇ I drabinami (3). ◇ L drabinách (3); -ách (2) HistAl, SarnUzn, -ach (1) Prot.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w,

1. *Ustawione pionowo lub skośnie dwie równoległe żerdzie albo drągi połączone poprzecznymi szczeblami, służące do wspinania się w górę i schodzenia na dół; scala Murm, Mymer¹, BartBydg, Mącz, Calep, Cn; climax Calep (55) : OpecŻyw [155], 184v; Murm 135; Mymer¹ 31; Scala, instrumentum cum gradibus aptum ad scandendum, drabyna BartBydg 138; yakom ya nyewstawyl drabyny wogrod Thwoy ZapWar b. r. nr 2329, b. r. 2329; LibMal 1551/158; Iakob drábinę przez fen widzyał do niebá od zymie BielKron 77, 14v [2 r.], 14v marg, 378, 465v [5 r.]; Mącz 180b; GórnDworz P5v, Gg6v [2 r.]; HistRzym 97; A nie máłz tey trudności czegobychmy fie nie ważyli dla tego kęśá doczeńego nędznego. [...] iuż hecel naidzie słuęę co plá zá ogon pod fukienicą wlecze/ iuż drugi zá káthem drábinę niesie. RejZwierc 65v, 101; Káždy gołpodarz v domu swego/ niech ma drábinę [scalam mobilem] y ołękę ModrzBaz 83v, 84; SkarŻyw 29 [2 r.], 31, 347; Climax — Drabina, schod. Calep 207a, 950a; GostGosp 144; WujNT 471.*

W przen (4) : Prośno budúią drabiny Czo chcą wlicz do nieba jemi RejKup Sv; KrowObr 193; Obroćmyłz tedy myłli włzytki/ y síły dułzne náłze/ ku they naifwiefłzey światłości/ kthora nam drogę do niebá pokázuie/ á zá tą/ [...] po tey drábinie/ kthora ná łpodnim łzczeblu ma/ cień iákis piękności/ idźmy áż do onego naiwylłżzego gmáchu/ gdzie niebiełka/ [...] piękność mieszka GórnDworz Mm6.

Zwrot: »po drabinach wstępować« = dochodzić do jakiejś godności, urzędu, sprawując kolejno niższe funkcje (1): Inffuły mi fię chćiało/ y pirwłżego Roku. Lecz gdy mi po drábinách włtępować kazano/ Iżem też niemogł włtáwać ná Iutrzniań ták ráno. Prot Bv.

Przen (8) :

a) Pomoc, środek ułatwiający osiągnięcie zbawienia (6) : [aby M. Boska] łlodkością/ drábiną/ y orędownitzką byłá KrowObr 155v; ktorego [Jezusa] opowiedamy być zbáwicielem/ drogą/ żywotem/ drábiną/ nádzieią KrowObr 193v, 192v, 193v.

Wyrażenia: »drabina grzesznych« (1): To drzewo [krzyża] ielł drábiná grzełżnych. KrowObr 172v.

»drabina do nieba« (1): I co ielłh przeć fię Pána Iezu Kryłtá tey náłzey iedyney drábinie do niebá KrowObr 192v.

b) Coś bardzo wysokiego; tu: o koniu (1) : Zołniérz zásię obiéra wáláchá łmáglęgo [...] Choć go zbędzie z tráfunku/ nie ták zdrowiu pláći/ Ale táká drábiná z łmiercią wnet pobráci. WyprPl B3.

c) Wywód genealogiczny (1) :

Szereg: »tabliczka a drabina« (1): Tákże y ono: Iákub Boży y Pána Iezu Kriłtułow słuęá. Item. Ták Bog wmiłował fwiát. Thy włzytki mieyłcá ktore tu włpominamy/ á oni imi áłleguią w tabliczkách á drábinách włzytki mowią o Synie vniżonym/ á nie ták iákó ielł z Oycem rowny. SarnUzn F7.

a. *wojsk. Narzędzie oblężnicze (10)* : *RejKup Cv* [2 r.]; Mácetonowie [...] poczęli wstępować na mury/ niektorzy po drábinach niekthorzy też rękómá lie chwytaiąc. *HistAl C*; *Leop 1.Mach 5/30*; [Tytus] kazał do muru drábiną przyśtáwiáć/ y mocnie strzelbę pułczáć *BielKron 147*; *RejZwierc 65v*; *BielSpr 61v*; *BudBib 1.Mach 5/30*; *StryjKron 442*.

W przen (1) : iuż iáko ná murze á iáko ná drábinie stoifz v łzturmu łwego s tą márną łmierciá łwoiá *RejZwierc 179*.

2. *Przegroda w stajni, owczarni itp. w kształcie drabiny, za którą zakłada się siano dla koni i bydła; faliscae clathratae Cn (2)* : ten pan iuż iest iáko on báran między owieczkámí/ czo im drábiná liáno zákriyá/ więc owieczki między łzczeble głowy włózywłzy lianko tobie wybieráią *RejZwierc 64*; Szopá zgniła bylá tám páłacem/ [...] żłob łózkíem/ drábiną namiotem *SkarŻyw 27*.

3. *Boczna płaszczyzna wozu w kształcie drabiny, część wozu drabiniastego (1)* : [kmić ma mić] drábiną do żytá/ do siáná/ do mierzwy/ do potrzebę *GostGosp 30*.

Cf 2. **DRAB**

KN